

VSE: Vraag Specificatie Eisen Watervogels in het Beneden-Rivierengebied

TM : Christiane Sürken
TA : Mervyn Roos

Versie : 1.0
Datum : 08-04-2025
Status : Definitief

Inhoud

1.	Inleiding	2
2.	Opdracht.....	2
3.	Programma van Eisen	2
3.1	Meetlocatie.....	2
3.2	Meetperiode en meetfrequentie.....	2
3.3	Meetsoorten	3
3.4	Meetmethode.....	3
3.5	Transport	4
3.6	Data-opslag.....	4
3.7	Vergunningen	4
3.8	Rapportages en overige producten	4
3.9	Planning.....	5
Bijlagen:		6
Bijlage 1 – Overzichtskaart telvakken.....		6
Bijlage 2 – Vaarprogramma Watervogeltellingen Benedenrivieren najaar 2025		6
Bijlage 3 – Lijst van grondeigenaren en of beheerder - Perceel - Watervogels in het Benedenrivierengebied		6

1. Inleiding

Om aan de informatiebehoefte vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn binnen RWS te kunnen voldoen dienen watervogels geteld te worden. De tellingen van de watervogels worden uitgevoerd als onderdeel van het Landelijk Watervogelmeetnet. Het Landelijk Watervogelmeetnet is weer een onderdeel van het zogenaamde Netwerk Ecologische Monitoring (NEM). Het is een formeel samenwerkingsverband tussen Rijkswaterstaat (CIV), het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en SOVON Vogelonderzoek Nederland. Het meetnet wordt gecoördineerd door SOVON en uitgevoerd door vrijwilligers en door professionele tellers. In deze samenwerking is afgesproken dat de vrijwilligers alle kleine en goed toegankelijke gebieden tellen en de overheid die gebieden telt of laat tellen welke zeer groot en/of moeilijk toegankelijk zijn en waar dus veelal inzet van een boot of vliegtuig noodzakelijk is.

2. Opdracht

Het maandelijks tellen van watervogels in het Beneden-Rivierengebied voor het vaststellen van de aantallen (trend) en verspreiding ervan in het gebied.

3. Programma van Eisen

3.1 Meetlocatie

1. De watervogels dienen geteld te worden in 114 ruimtelijk begrensde telvakken langs zeventien waterlichamen. Zie **tabel 1** voor een overzicht van de namen van de betreffende waterlichamen en **bijlage 1** voor de ligging van de telvakken.

3.2 Meetperiode en meetfrequentie

2. De meetperiode bestaat zes volledige telseizoenen: 2025_2026, 2026_2027, 2027_2028, 2028_2029, 2029_2030 en 2030_2031 (optie 2x met 2 jaar verlengen, dus uiterlijk tot 2034_2035).
3. Eén telseizoen loopt steeds van juli t/m juni van het daaropvolgende jaar.
4. In de telmaanden dient geteld te worden in een periode zo kort mogelijk rond de zaterdag die het dichtst bij de 15e van de maand ligt, zodat de tellingen zo goed mogelijk aansluiten op de tellingen van het landelijke watervogelmeetnet dat door SOVON wordt gecoördineerd.
5. In de meeste gebieden hoeft in de zomermaanden niet of minder te worden geteld, zie **tabel 1** voor het overzicht van waar en wanneer geteld dient te worden.

Tabel 1. Overzicht van de telgebieden en de maanden waarin ze geteld moeten worden.**Teldag vanaf het water (boot)**

Telgebied	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun
Afgedamde Maas							1					
Boven Merwede			1	1	1	1	2	1	1	1		
Nieuwe Merwede	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Beneden Merwede			1	1	1	1	2	1	1	1		
Dordtse Kil			1	1	1	1	2	1	1	1		
Oude Maas			2	2	2	2	3	2	2	2		
Spui			2	2	2	2	3	2	2	2		
Bergsche Maas			3	3	3	3	4	3	3	3		
Amer	1	1	3	3	3	3	4	3	3	3	1	1
Noord			4	4	4	4	5	4	4	4		
Nieuwe Maas			4	4	4	4	5	4	4	4		
Hollands Diep	2	2	5	5	5	5	6	5	5	5	2	2
totaal bootdagen	2	2	5	5	5	5	6	5	5	5	2	2

Teldag vanaf het land (auto)

Telgebied	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun
Hollandse IJssel							5					
Lek			4	4	4	4	5	4	4	4		
Nieuwe Waterweg	2	2	5	5	5	5	6	5	5	5		
Calandkanaal	2	2	5	5	5	5	6	5	5	5		
Hartelkanaal	2	2	5	5	5	5	6	5	5	5		
totaal autodagen	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2		

(let op: per maand zijn gelijke nummers gelijke teldagen!)

Maandelijks zijn er 2 tot 6 teldagen. In het bovenste deel van de tabel staat welk telgebied vanaf het water met een boot op welke teldag dient te worden geteld. De telgebieden in het onderste deel van de tabel dienen vanaf het land te worden geteld. Dit mag op andere dagen in de periode rondom de zaterdag het dichtst bij de 15de worden uitgevoerd, maar bij voorkeur op dezelfde teldag als de corresponderende teldag dat er vanaf het water wordt geteld.

- Let op: Omdat de bootcapaciteit bij de Rijksrederij ruim van te voren ingepland moet worden, is het vaarprogramma (en dus ook het telprogramma) van najaar 2025 reeds bekend, **zie bijlage 2** voor de exacte data.

3.3 Meetsoorten

- Bij de watervogeltellingen dienen naast de 'echte' watervogels (duikers, futen, aalscholvers, reigers, Lepelaars, flamingo's, zwanen, ganzen, eenden, rallen, steltlopers, meeuwen, sterns, alkachtigen en jagers) ook een aantal andere aan water en wetlands gebonden soorten te worden geteld. Het gaat hier om alle roofvogels, Velduil, IJsvogel, Strandleeuwerik, Grote Gele Kwikstaart, Frater, IJsgors en Sneeuwgorst.

3.4 Meetmethode

- Inventarisatie dient, zo ver hier niet nader omschreven, conform de methode en voorschriften zoals beschreven in de meest recente versie van de handleiding van SOVON.

Hornman M., Koffijberg K. & Louwe Kooijmans J. 2023. Handleiding Sovon Watervogel- en Slaapplaatsmonitoring. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Op onderstaande site staat uitgebreide informatie over het landelijke watervogelmeetnet, en zijn de handleidingen voor het tellen en het invoeren van de gegevens digitaal beschikbaar.

<https://www.sovon.nl/tellen/telprojecten/watervogeltelling>

9. Tellingen dienen te worden uitgevoerd met verrekijker en/of telescoop (door de opdrachtnemer zelf te verzorgen) vanaf een boot of vanaf de oever in geval van voldoende zicht op het telgebied.
10. Individuen die geen "binding" hebben met het gebied, zoals hoog overvliegende exemplaren, worden niet meegeteld.

3.5 Transport

11. RWS levert de benodigde bootcapaciteit, behalve voor de tellingen in de Nieuwe Waterweg, Calandkanaal, Hartelkanaal, Lek en Hollandse IJssel!
12. Voor de tellingen in de Nieuwe Waterweg, Calandkanaal, Hartelkanaal, Lek en Hollandse IJssel en tellingen van gebieden die niet noodzakelijkerwijs vanaf het water hoeven te worden geteld, dient de opdrachtnemer zelf voor geschikt vervoer te zorgen.

3.6 Data-opslag

13. De inventarisatiegegevens dienen via Avimap (een applicatie van SOVON voor smartphone of tablet om watervogelinventarisaties in het veld vast te leggen en te uploaden) ingevoerd te worden.
14. De telgegevens dienen reeds in het veld of anders zo spoedig mogelijk na een uitgevoerde telling te worden ingevoerd in Avimap.
15. Uiterlijk voor aanvang van de eerst volgende telling van de telgebieden dienen de ingevoerde gegevens in Avimap ook geüpload te worden naar de database van SOVON.

Op onderstaande site staat alle informatie over het gebruik van Avimap, instructie filmpjes, handleiding en knoppen voor het downloaden van de applicatie voor diverse besturingssystemen.

<https://www.sovon.nl/tellen/avimap>

Indien nog geen toegang tot dit portaal, dan kan een account worden aangevraagd via <https://www.sovon.nl/nl/inloggen>.

3.7 Vergunningen

16. De opdrachtnemer dient zelf zorg te dragen voor het op tijd verkrijgen van de benodigde vergunningen (bv ontheffing Omgevingswet) en toestemmingen van de grondeigenaren. Voor een overzicht van de op dit moment bij RWS bekende grondeigenaren zie **bijlage 3**. (RWS kan niet garanderen dat dit overzicht 100% correct is. Bijlage dient als handreiking).

3.8 Rapportages en overige producten

17. Tijdens ieder telseizoen dient tweemaal een voortgangsrapportage van het veldwerk in de Nederlandse taal te worden opgesteld en ten minste de volgende onderdelen te bevatten:
 - Overzicht van alle uitgevoerde bezoeken per telgebied.
18. Na ieder telseizoen dient een rapportage in de Nederlandse taal te worden opgesteld met daarin de resultaten van het afgelopen telseizoen en ten minste de volgende onderdelen:
 - Inhoudsopgave;
 - Samenvatting;

- Een overzicht van medewerkers aan de tellingen;
- Een beschrijving van het weer van het afgelopen telseizoen;
- Bijzondere omstandigheden die zich tijdens de tellingen hebben voorgedaan en die mogelijk de kwaliteit en/of de voortgang van de uitvoering hebben beïnvloed en de eventueel getroffen maatregelen of een verklaring in geval van afwijking van methode;
- Indien van toepassing een overzicht van niet uitgevoerde tellingen en de reden daarvoor.
- Tabellen met getelde aantallen per soort/per maand op waterlichaamniveau;
- Een korte beschrijving van de telresultaten op waterlichaamniveau;

3.9 Planning

19. Levering volgens onderstaand planningsschema (**tabel 3**) geeft aan wanneer de gegevens in bezit moeten zijn van OG. De termijn van een week betreft hier een periode van 5 werkdagen.
20. De voortgangsrapportages dienen vóór 1 december voor de tellingen jul t/m nov, vóór 1 juli voor de tellingen dec t/m juni te worden opgeleverd. Binnen een week zal de opdrachtgever het rapport beoordelen.
21. Het concept van de jaarrapportage dient vóór 1 november van het jaar waarin de laatste telling van het betreffende telseizoen plaatsvond te worden opgeleverd. Binnen twee weken zal de opdrachtgever het rapport beoordelen.
22. De definitieve jaarrapportage dient vóór 1 december van het jaar waarin de laatste telling van het betreffende telseizoen plaatsvond te worden opgeleverd.

Tabel 3. Planning uitvoering.

Planning uitvoering	Datum
Project start-up	Samen nader te bepalen
<u>De leveringen</u>	
1) Avimap	Invoer tijdens of z.s.m. na een telling. Uploaden uiterlijk voor aanvang van de volgende telling.
2) Voortgangsrapportages	Vóór resp. 1 dec & 1 jul
3) Acceptatie voortgangsrapportage door CIV	Maximaal 1 week na aanlevering
4) Herlevering voortgangsrapportage na afkeuring door CIV	Maximaal 1 week na afkeuring
5) Jaarrapportage	Vóór 1 november
6) Acceptatie jaarrapportage door CIV	Maximaal 2 weken na aanlevering
7) Herlevering jaarrapportage na afkeuring door CIV	Maximaal 2 weken na afkeuring
Levering eindproduct(en) van ieder gevraagd deelpduct	Maximaal 2 weken na 2 ^e afkeuring door CIV
Acceptatie eindproduct(en) van ieder gevraagd deelpduct	Maximaal 2 weken na 2 ^e herstell levering

Bijlagen:

Bijlage 1 – Overzichtskaart telvakken

Bijlage 2 – Vaarprogramma Watervogeltellingen Benedenrivieren najaar 2025

Bijlage 3 – Lijst van grondeigenaren en of beheerder - Perceel - Watervogels in het Benedenrivierengebied